

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ

ДИСЦИПЛІНИ

Політика і культура

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Політологія

Спеціальність 052 Політологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 30 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 __

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політика і культура
Викладач (-і)	Москалюк Михайло Федорович
Контактний телефон викладача	067 907 94 56
E-mail викладача	moskaljuk62@ukr.net
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	2 год. на тиждень згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
У системі наук про політику важливе місце посідає навчальна дисципліна «Політика і культура» як система наукових знань про взаємозв'язок політики і культури в сучасному світі, сутнісні характеристики та специфіку політичних культур різних суспільств та їх вплив на політичні процеси.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Формування у здобувачів вищої освіти системи знань про концепції політичної культури, її теоретико-методологічних аспектів й основних структурних компонентів, типів, знань про обумовленість політичної культури історичними, національними, соціально-економічними чинниками, особливостями її прояву в Україні й у деяких закордонних країнах світу.</p> <p>Основні завдання навчальної дисципліни: формування базового понятійного апарату феномену політичної культури; засвоєння знань про сутність та зміст політичної культури, її структуру й основні компоненти; аналіз генези та особливостей політичної культури українців та інших націй світу, трансформаційних процесів у цій сфері в умовах постіндустріального суспільства; вироблення навиків критичного аналізу функціонування політико-культурної сфери суспільного життя; набуття знань і навиків щодо цілеспрямованого впливу на процеси політичної соціалізації населення країни, особливо молодих генерацій національних спільнот</p>	
4. Компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність.</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК-7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні</p> <p>ЗК-8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p><u>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</u></p> <p>СК-3. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних</p>	

соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК-4. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології у фаховій діяльності.

СК-5. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК-6. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

5. Результати навчання

РН-1. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН-6. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

РН-7. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

РН-10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	052 Політологія	III	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Теоретичні основи дослідження політики і культури. Політична культура як категорія політології	2	2	6
Тема 2. Структура та функції політичної культури	2	2	6
Тема 3. Типологія політичної культури	2	2	6
Тема 4. Політична свідомість і політична поведінка в структурі політичної культури	2	2	8
Тема 5. Політична соціалізація як механізм залучення людей до політичної культури	2	2	8
Тема 6. Цінності, ціннісні орієнтації як складові політичної	2	2	6

культури			
Тема 7. Політичні символи, стереотипи, міфи і ритуали в культурі		2	8
Тема 8. . Політичне мистецтво та художня політична література як складові політичної культури		2	6
Тема 9. Політична культура українського суспільства		2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>100-бальна шкала оцінювання</p> <p>Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>1) лекції-5 балів;</p> <p>2) усні відповіді на семінарських заняттях – 60 балів;</p> <p>3) індивідуальна робота: підготовка та захист реферату з обраної теми– 15 балів;</p> <p>4) тестова контрольна робота – 15 балів;</p> <p>5) КСР-5 балів</p> <p>Загальна кількість – 100 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Письмова контрольна робота є обов'язковою до виконання. Отримані студентом бали (максимум 15 балів) впливають на виставлення підсумкової оцінки. Письмова контрольна робота виконується виконується на останньому семінарському занятті. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав повний обсяг навчального навантаження, передбаченого навчальним планом з даної дисципліни.</p> <p>Реферативна робота виконується у друкованому форматі на аркушах А – 4. Обсяг - 12-15 сторінок, шрифт-14, інтервал-1,5, поля: зліва, зверху, знизу – 20 мм, справа – 15 мм. Список літератури подавати наприкінці тексту за алфавітом. Посилання на використані джерела - в тексті в квадратних дужках, де перша цифра - позиція у списку літератури, а друга – номер сторінки, наприклад, [8, с. 12]. Структура написання реферату: вступна частина; аналіз використаної літератури по темі (2-3 абзаци); характеристика обраної теми та перспективність її дослідження; визначення основних параметрів викладу матеріалу; наведення ілюстрованого матеріалу, що підтверджує аргументаційну базу; висновки; список використаної літератури. У випадку глибокого розкриття проблеми з відображенням авторської позиції реферат оцінюється 13 – 15 балами; обґрунтоване розкриття теми: 9 - 12 балів; неповне розкриття теми: 8 – 11 балів; високий рівень компілятивності: 5 – 7 балів; розкриття лише одного аспекту дослідженого предмету: 1 – 4 бали.</p> <p>Враховується також:</p> <ul style="list-style-type: none"> -складність обраної теми; -зміст, теоретичне узагальнення, обґрунтованість висновків; -кількість використаних джерел і літератури; -рівень знань з досліджуваної теми.
Семінарські заняття	Тема 1. Теорет. основи досл. політ. і культ. Політ. культ. як категорія політологів
	Тема 2. Структура та функції політичної культури (2 год.)
	Тема 3. Типологія політичної культури (2 год.)
	Тема 4. Політ. свідомість і політ. поведінка в структурі політичної культури (2 год.)
	Тема 5. Політична соціалізація як механізм залучення до політ. культури (2 год.)
	Тема 6. Цінності, цінності орієнтації як складові політичної культури (2 год.)

	<p>Тема 9. Тестова контрольна робота (2 год.)</p> <p>Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, доповнення, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативні тези, змістовні доповнення, що дійсно сприятимуть розгляду проблемних питань. Студент (-ка) повинен (-а) мати не менше трьох оцінок за семінарські заняття, що у підсумку визначають середній арифметичний бал і виставляються в журналі окремою графою (максимальна кількість балів за роботу на семінарських заняттях -60).</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Якісне виконання:</p> <p>1) тематики семінарських занять. Для цього необхідно якісно готувати конспекти семінарських занять.</p> <p>2) однієї індивідуальної роботи. Виконання реферативного завдання передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом (-кою) індивідуальної роботи.</p> <p>Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Залікова (тестова) контрольна робота. Кількість тестових завдань – 50.</p> <p>Тести побудовані за схемою: 4 завдання, з яких одна правильна відповідь.</p> <p>Максимум – 15 балів.</p> <p>Максимальна кількість отриманих балів протягом навчання – 100.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Письмові роботи виконуються студентом самостійно у вигляді відповідей на тестові завдання. Пропонується чотири варіанти відповідей із зазначенням однієї правильної. Письмова робота виконується на останньому занятті.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Підготовлені індивідуальні завдання у вигляді рефератів перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час виконання контрольних робіт, письмових завдань та тестування є заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшету чи іншого мобільного пристрою), призводять до не зарахування результатів або не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. У випадку виявів недобропорядної поведінки, академічної недобропорядності(списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із керівником курсу.</p>	

.....

Відвідування занять

Студент, який навчається за індивідуальним графіком виконує початковий план у строгій відповідності із затвердженими вимогами та термінами. Політика навчального курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час відпрацювати пропущені заняття.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

- Алексєенко І. Політична участь: здобутки, проблеми, перспективи. *Вісн. Укр. акад. держ. Упр. При Президентові України*. 2009. № 4.
- Андрушкін Б. О. Політика і релігія. *Час UA*. 2005. № 2.
- Арістотель. Політика / Арістотель / пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. К., 2003.
- Білий О. Соціальна уява і політична поведінка у пострадянській Україні. *Політична думка*. 2000. № 2.
- Білик М. Особливості формування політичної культури сучасної молоді. *Соціальна психологія*. 2004. № 4.
- Бурдяк В. І. Політична культура країн Європи в контексті інтегративних процесів : моногр. / В. І. Бурдяк, Н. Ю. Ротар. Чернівці, 2004.
- Варивода Я. Масова свідомість як об'єкт національної безпеки. *Людина і політика*. 2001. №2 (14).
- Висоцький О. Історія української культури. Дніпропетровськ, 2009.
- Воловик В. Основні фактори становлення ідеології державотворення. *Віче*. 2001. № 12.
- Дем'яненко В. Ментальні характеристики політичної свідомості українців. *Людина і політика*. 2001. № 1.
- Дмитренко М. А. Формування політичної культури суспільства в трансформаційний період. К., 2006.
- Етнополітична культура в Україні: реалії та виклики часу. К. : ІПіЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2010.
- Історія української культури: курс лекцій (під заг. ред. д.і.н. С. О. Костилювої. К., 2010.
- Карнаух А. Формування політичної культури молоді на сучасному етапі. *Людина і політика*. 2004. № 5.
- Калакура Я. С., Рафальський О. О., Юрій М. Ю. Ментальний вимір української цивілізації. К., 2017
- Майстренко І. Риси політичної культури: Східна Європа та Латинська Америка. Порівняльний аналіз. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2004. № 1.
- Макеєв С. Сучасна Україна: громадянська свідомість і політична участь населення. *Політична думка*. 2000. № 2.
- Міндюк О. Державна ідеологія народів світу. *Дзвін*. 2004. № 8.
- Мола В. Проблеми формування громадянина в Україні. *Людина і політика*. 2003. № 4.
- Нагорна Л. П. Політична культура українського народу: історична ретроспектива і сучасні

релігії К., 1998.

Остапенко М. А. Політична культура суспільства: Навч. посіб. К., 2008.

Пальм Н., Гетало Т. Історія української культури: навчальний посібник. Харків, 2013

Полищук И. Концепція політичної культури: структурний аспект. *Персонал*. 2005. № 6.

Політична культура, ідеологія, психологія: Навч. посібн. / Бурдяк В.І., Ротар Н.Ю. Чернівці, 2000.

Полянська В. Символічна політика як політична реальність: концептуальні засади дослідження. *Людина і політика*. 2004. № 2.

Попок А. Розвиток політичної свідомості українців в історичному контексті тоталітарної спадщини. *Людина і політика*. 2002. № 1.

Сушко А., Краснопольська Т. Історія української культури: навчально-методичний посібник. Одеса, 2018.

Johnson J. Conceptual Problems as Obstacles to Progress in Political Science. Four Decades of Political Culture Research / J. Johnson. *Journal of Theoretical Politics*, 2001. Vol. 15. No. 1.

Political Culture in Post-Communist Europe: Attitudes in New Democracies / Ed. Pollack et al. – Aldershot : Ashgate, 2003.

Викладач: Москалюк М. Ф., доцент кафедри політології